Ч. 51 (13.290). Львів, четвер 2. березня 1933. Oplata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143,322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Підпал німецького парляменту.

Льогічні наслідки співпраці Німеччини з більшовиками.

Львів, 28. лютого 1933.

Коли вчорашне число „Діла“ було вже під машиною — наспіла вістка про червону заграву над Берліном. Не в переносному значінні, а таки буквальному: біля 10-ти годин вечора кріз скляну копулу одної з найвеличавіших будівель Берліна, німецького райхстаґу, знявся до неба стовп полумени та притьмарив своїм блеском найяскравіші світла тої кількаміліонової столиці. Рятункова акція була надзвичайно важка, бо величанський будинок горів відразу з ріжних кінців. Від першого менту не було ніякого сумніву, що це — підпал. Спершу гадали, що пожежу підклали підпалячі у 4-ох чи 5-ти місцях. Одвак потім найшли у залитих водою салях і коридорах безліч пляшок з бензиною та натовщеного клоча. А ще по півночі, коли гашенням вогню були зайняті всі пожежні сторожі Берліна, які — здавалося — вже перемогли стихію, зовні поліціянт побачив якогось чоловіка, що з горіючим смолоскипом у руці біг коридором райхстаґу; поліціянт стрілив до нього, але мабуть не поцілив...

Остаточні висліди пожежі ще невідомі. До півночі згоріла велика саля засідань, трибуни для публики й кулюари. Кілька внутрішніх стін лягло в румовищі. Згоріли теж кімнати для журналістів, частинно ушкоджений кабінет канцлера, в якому вогонь був спеціяльно підложений. Матеріяльні втрати йдуть у міліони, а ремонт будівлі потреває місяці...

На гарячім учинку злочину зловили тільки одного підпалячa: якогось голяндського комуніста. Поліційні комунікати виключають усякі сумніви, що пожежа — це діло комуністів. Берлінська поліція твердить, що при підпалі „працювало“ кільканацять осіб. Сподіючись, що та сама доля стріне будинок пруського ляндрату (сойму), берлін. поліція зайняла у ньому заздалегідь усі входи й виходи. Одночасно поліційні частини обсадили робітничу дільницю „Моабіт“, а на вулиці Берліна виїхали панцирні авта...

Криється у цій пожежі німецького парляменту найбільш проречиста „моральна наука“. Трудно уявити собі кращого символу німецько-більшовицької співпраці — як отой палаючий райхстаґ! Важко подумати, щоби можна краще вивести на театральних дошках траґедію держави, як вона в 12 годині ночі рятує власну хату від пожежі, що її підклали „союзники“, — і як у той самий час агент того „союзника“ біжить з горіючим смолоскипом ширити далі діло руїни.

Німеччина була першим краєм культурного світу, що пішов на формальну і фактичну співпрацю із Совітами — на фактичну підтримку влади комуністів на землях Росії, України, Кавказу і всіх тих нещасних земель, що стали обєктом найстрашнішого експерименту від початку світа. Німеччина була перша, яка з одного боку почала шантажувати своїх противників своїм союзом із Совітами, з другого боку використовувати тодішню ізоляцію Совітів для своїх торговельно-експанзивних цілей. І Німеччина перша почала підсилювати Совіти обильними річками грошевих позичок, які частинно верталися, як заплати за промислові достави, частинно йшли на діяльність III. Інтернаціоналу — на терені тої самої Німеччини! І ніхто інший, тільки Німеччина договором у Рапалльо, потім у Берліні, показала шлях цілому европейському заходові — як робити „інтереси“ з більшовиками. Льойд Джордж оправдувався перед пересторогами противників англьо-совітських торговельних взаємин: коли — мовляв — можна торгувати з зулюсами й кафрами, то можна торгувати й із червоними москалями! Забув лише, що африканські зулюси й кафри не мають аспірацій використовувати гроші, отримані з закордонних позичок і торговельного демпінґу, та весь зріст своєї сили, здобутий при допомозі ненависного европейського Заходу, — проти того Заходу проти всіх тих, які оперують перестарілими катеґоріями льояльної міжнародньої співпраці.

Нині Німеччина має 5 чи 6 міліонів комуністів. І нині Совіти, видусили з Німеччини максімум, що могли видусити, не тримаються уже конвульсійно рапальсько-берлінського договору. Нині — завдяки Німеччині — Совіти вже не є в Европі відокремлені. Вони мають пакт неаґресії з балтійськими державами, з Польщею і — з Францією. Нині ведуться перегони за приязнь з більшовиками, — а Німеччина дальше бере участь, ба навіть веде провід у тих перегонах. Німецькі ґенерали запрошують Тухачевського на маневри, новий міністр райхсвери є явним радянофілом, а вчора — буквально вчора, на 24 години перед пожежою райхстаґу — німецькі промисловці підписали з представниками СРСР умову про фінансування достав.

„Державна рація“ керманичів Европи показується дуже штудерною комбінацією. Не треба бути наївним і вірити, що пожежа райхстаґу скаже зревідувати погляди на правильність тієї „рації“, що каже приязнитися, підпомагати, підтримувати та годувати — власних підпалячів. Можливо, що ревізія тих поглядів прийде — але тоді виб'є вже 12 година ночі й ледви чи вдасться врятувати горіючий дім Европи.

Женевський суд.

(Допис з Женеви.)

День 24. лютого 1933 р. є дуже замітним в історії Союзу Народів, можливо, що він буде й одною з дуже фатальних дат у світовій історії.

Назовні ця ансамблея нічим не ріжнилася від інших значніших загальних зборів Союзу Народів. Саля була переповнена, всі ряди журналістичних лавок заняті, також і всі місця для публики понад ними. У ній багато азійських облич, багато елеґантно убраних японок та китайок. Невправне око відріжняє не легко одних від других. Сонце опромінює цілу салю. На трибуну промовців направили отвори трьох кіноапаратів, що ледви чутно бренять, як мухи літом. У політичних оглядах кінових театрів ці знимки ледви чи викличуть якийсь ефект. Відбувся останній словесний двобій між доктором Йеном та Матсуока. Формальні промови, які не матимуть впливу на розвиток боїв у Джеголі також, як і не мали впливу на рішений вже згори присуд Женевського трибуналу, який радіо та телеграф рознесли уже по цілому світі.

По скінченні своєї промови Матсуока й японська делеґація опускає салю, за ними виходять і японські журналісти. Тимчасом це лише символістичне опущення Союзу Народів. Чи опустить Японія справді Союз Народів, коли і в якій формі це станеться, тимчасом невідомо. На конференції розброєння Японія має намір залишити своїх інформаторів.

На пообіднім засіданні тогож самого дня утворено консультативний Комітет, до якого входять представники всіх девятнадцяти держав та представники Канади й Голяндії. До співробітництва мають бути запрошені і представники Сполучених Держав та Радянщини.

Представник Китаю, Велінгтон Ку, зажадав від ансамблеї з огляду на становище в Джеголі, санкцій проти Японії. Пропозиція його розуміється цілком безнадійна. Бойкот Японії без переведення бльокади неможливий, а бльокада — це війна. Про війнуж у Женеві не говорять. Женева впливає лише моральними засобами. Про вартість їх можна ріжно думати.

Один женевський дневник підкреслює, що перший раз в історії політика великої нації була врочисто осуджена. Швайцарська преса на загал підносить значіння осуду політики Японії для скріплення захитаної поваги Союзу Народів. І преса ця має не менше слушність ніж самий Союз Народів. З чисто юридичного боку справа конфлікту між Японією та Китаєм давно була ясна як хрусталь, інакше вона й не осягла б одноголосности в Женеві. Але без порівнання більше важить те, що справа ця виявила у всій наготі цілковиту безвартність самої засади інтернаціонального права в нашу добу.

Женевський присуд і китайсько-японська війна можуть бути початком світової крізи, переходом хронічної світової недуги в її гостру стадію, яка може скінчитися одужанням або смертю дотеперішнього ладу й культури.

У хорім світі не можуть бути здорові відносини міжнародного права. Земля кругла, і не можна вимагати правних норм в Азії, коли їх нема в Европі. По скінченні війни були порушені найсвятіші основи міжнародного права, права нації и самоозначення.

Фактична порожність женевського присуду є жахливою ілюстрацією того, що від міжнародніх правних норм лишилися самі тільки румовища, які треба усунути. Відбудовувати треба почати там, де почали руйнувати, на сході Европи. Без цього Европа не має чого вимагати від Азії.

Верхом правного траґікомізму в Женеві є безперечно намір запросити до Женевського роземчого суду Радянщину, яка не лише відірвала фактично Зовнішню Монголію та господарювала ще недавно в Манджурії, а й тримає в руках своїх аґентів частину центрального Китаю з населенням багато десятків міліонів. Цей абсурд остільки блискучий, що не бачити його можуть справді лише люди покарані політичною сліпотою.

Женева зробила своє, признавши Японію винуватою, але японці знають, що Союз Народів може боронити їх права так-же мало, як і право Китаю, тому бачать своє право лише в своїй силі.

Справа японсько-китайського конфлікту має ту спільну рису з іншими справами, які не мали щастя в Женеві, що Союз Народів хоче будувати дах, не збудувавши навіть фундаменту. А разом з тим можна припускати, що коли почнеться справжня перебудова Европи, то першу цеглину до цеї будови положать у Женеві.

М. Данько.

Зірвання японсько-анґлійського союзу.

Анґлійсько-японський Союз, який був свого часу заключений для „вдержання порядку на Далекому Сході, зірваний з причини останніх подій на Далекому Сході і в Женеві. Японський делеґат до Союзу Народів п. Матсуока заявив анґлійським кореспондентам, що „зірвання союзу історія назве одною з найбільших трагедій нашого часу...“ Делеґат Матсуока заявив також, що „Японія буде стояти при Манджурії до останнього вояка.“ (Укр. Бюро. Льондон.)

Як фабрикують декляраціі за польською мовою навчання.

Новий протест українських батьків.

Подаємо дослівний відпис письма батьків українських дітей громади **Корчмина** повіту **Рава Руська** як наглядний доказ, як державна поліція видурює підписи на деклараціях за польською мовою навчання.

„До Світлої Повітової Шкільної **Ради в Раві Руській. Ми нижчепідписані** громадяни села Корчмина **заявлємо, що слідує**: З кінцем 1932 року внесли ми разом з іншими тутешніми громадянами до Повітової Шкільної **Ради в Раві Руській** шкільні **декларації з власноручними** підписами легалізованими в громадськім уряді в **Корчмині з жаданням української мови навчання в нашій** школі. Згадані декларації підписали ми свідомо без чиєїнебудь **намови, бо ми хотяй селяни, то всеж таки** розуміємо і відчуваємо, що наші діти повинні побирати **науку в матірній мові, якої нам закони шкільні дозволяють учити.** Тимчасом сталася у нас річ нечувана. **Дня 12. лютого 1933 р. явився в хаті** підписаного **Йосифа Мороза постерунковий** місцевого постерунку поліції Паньствової і заявив йому, що **збирає дані в справі його (Йосифа Мороза) впису до Каси Хорих і на ті дані зажадав від Йосифа Мороза підпису** і Йосиф Мороз вірючи постерунковому, підпис дав. Тогож дня той самий постерунковий зайшов у хату підписаних громадянок Катарини Гайди, Анастазії Чайки, Катарини Ільчишин і Анни Підгурської, котрих мужі в Канаді і закинувши кілька слів про мужів в Канаді, поспитав кілько діти мають літ, щось понотував собі на папері і зажадав підпису. Згадані **жінки набрали переконання, що постерунковий веде доходження звязане з побутом їх мужів в Канаді** і в тім переконанню на предложенім їм від постерункового папері підписи свої положили. Знов у підписаного Теодозія Козака той самий постерунковий тогож дня зайшовши в хату зробив враження, що сповняє важну урядову чинність і зажадав підпису, а запитаний, що це є за чинність і нащо йому підпису, відповів: це нічо нового, те саме, що тамтого року. А що під **тими словами постерункового треба було розуміти, о тім постерунковий не пояснив,** а Теодозій Козак його **дальше не допитував, лишень вірючи, що такий** орган державний як постерунковий поліції паньствової, котрого завданням стояти на сторожі ладу, не повинен би його обдурити і свій підпис на списаних постерунковим **нібн** доходженнях положив. Щойно тепер **ми дізнаємося, що згаданий постерунковий Паровський таким підступним способом видурив від нас підписи на деклярації за державною мовою навчання.** Тож з огляду на це, що згаданий постерунковий Паровський, затаївши перед нами правдиву річ, а своїми доходженнями то нібн в справі Каси Хорих, то нібн в справі Канади увів нас в блуд і підсунув зараз готовий папір до підпису, **заявляємо отсим, що підписи дані нами** на паперах (деклярацїях) постерунковому Паровському в дні 12. лютого і 13. лютого **цього року** за державною мовою навчання в школі в Корчмині **уневажнюємо**, а згадані декларації предложені Повітовій Шкільній Раді постерунковим Паровським буцімто від нас — просимо нам негайно звернути. Корчмин, дня 15. лютого 1933. — Йосиф Мороз вр., Теодозій Козак вр., Катерина Ґайда вр., Анастазія Чайка вр., Анна Підгурська вр. Згідність відпису (цего) з оригіналом стверджується від гр. кат. Уряду парохіяльного Корчмин 17. II. 1933., о. Дмитро Бахівський вр., парох (печатка Парох. Уряду)“.

При цій нагоді звертаємо ще раз увагу, що **плебісцит за українськими школами закінчився дня 31. грудня 1932 р.** Тому прохаємо всіх свідомих громадян повчити українських батьків та їх заступників: 1) щоби при перевірці плебісциту за українськими школами нічого не відкликали, але твердо стояли за українською мовою навчання; 2) **нікому не підписували ніяких шк. деклярацій, ані інших писем чи навіть чистого паперу;** 3) заборонити дітям у школі на чомунебудь підписувати своїх батьків.

Німеччина, Польща і Радянщина.

Паризький кореспондент „Дейлі Геральда“ подає цікаві відомості про французькі побоювання відносно нових плянів Гітлера. У найкраще поінформованих кругах (Парижа) — пише цей кореспондент у „Дейлі Геральд“ з дня 24. лютого — кружляє вперто алярмуюча вістка, що Німеччина „прямує до війни з Радянщиною, в порозумінні і за підмогою Польщі“.

Провідники французьких соціялістів переконані, що польсько-німецькі непорозуміння в справі „коридора“ легко можуть бути усунені та „оба диктатори злучаться проти спільного ворога, Росії“.

Ці вісти, каже кореспондент, які від якогось часу поширюються у Франції, мали в великій мірі причинитися до франко-радянського зближення та прискорити підписання пакту про ненапад. Вони були також причиною остудження відносин супроти Польщі.

Зовсім відмінних поглядів є женевський кореспондент льондонського тижневика „Вік-Енд Ревю“. У своїй довшій статті з дня 25. лютого. пише він між іншим таке:

„Поляки далеко більше ніж французи мають причину боятися німців. Але оскільки можна спостерегти, вони не поділяють того французького страху. Противно, їх договір про ненапад, заключений з Росією, як видно, додав їм певности себе і вони переконані, що тепер можуть з успіхом ставити чоло німецькому нападові, маючи запевнення невтральности зі сторони Росії. Може вони й праві, бо як виходить зі всяких звідомлень, польська армія представляє неабияке імпозантне військове знаряддя. Слаба сторона Польщі лежить у її великій частині непольського населення, яке в разі війни стане її внутрішнім ворогом“. (Укбюро, Льонд.)

Сільсько-господарська кооперація в Чехословаччині.

Цікаві дані щодо положення сільсько-господарської кооперації в Чехословаччині находимо в нещодавно оголошеній статті інж. Кліндери, голови Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі та Центрокооперативи (Союза сільсько-господарських кооперативних Союзів).

З початком року 1932 у 12 кооперативних Союзах, що входили до Центральної Кооперативи та обєднували цілу сільсько-господарську кооперацію республики, нараховували між членами 11.317 кооператив. Між цими кооперативами було: кредитових 5.999, складочних — 348, продукційних — 1.129 та ріжних (в тому рахуючи й електричні кооперативи) — 3.841. Загальний білянс цих кооператив на 1. січня 1932 року перевищував 2.891 міл. ч. корон (чк)), з яких більше ніж 1.614 міл. припадало на долю вищезгаданого Центрального Союзу сільсько-господарських кооператив у Празі, що обєднував 4000 кооператив. Зі згаданого загального білянсу всіх сільсько-господарських кооперативних Союзів на долю акційного капіталу припадало 32 і пів міл. чк., на запасові капітали — 129 міл., на вклади — 1.628 міл., на позички — 411 міл. та інші пасиви — 688 міл чк.

Щож торкається діяльности цих кооператив, то видатна роля в ній належала кредитовим кооперативам, які, маючи у році 1931 до розпорядности більше ніж 8 міліярдів вкладів, майже зовсім знищили лихварів у чехословацьких селах. Складочні кооперативи для накупу та збуту купили та продали протягом року 1931 900.000 вагонів ріжного товару на суму поверх 2 міліярди чк. та своєю діяльністю ці кооперативи витиснули з села нечесних приватних крамарів у відношенні до цілої низки продуктів тобто: штучного угноєння, кормів, вугілля та машин. Величезну послугу селянству для піднесення його добробуту та для збереження його дотеперішних більше-менше лагідних позицій підчас сучасної крізи, зробили також кооперативи для перерібки та збуту, а також для постачання села електричною енергією.

Кожний з 12 вищезгаданих сільсько-господарських кооперативних Союзів уявляє з себе для кооператив, що входять до складу його, Центральну Касу, до якої згідно з законом повинні всі кредитові кооперативи, що входять до Союзу, вносити надвишки своєї готівки. У звязку з тим, кожний Союз повинен ревідувати всі кооперативи, що входять до його складу; вести корисну для них організаційну працю та захищати по мірі можливости їх інтереси.

У 1924 р. ці Союзи вели й торговельні операції, але від цього року Союзи, що вели кредитові операції, мали законну заборону вести операції по закупі та збуті; для здійснення цих операцій при кожному Союзі була влаштована спеціяльна кооп. характеру організація. Подібних кооперативних організацій є 12, а найбільша з них — кооператива при Центральному Союзі сільсько-господарських кооператив у Празі — є могутнім торговельним кооперативним центром для задоволення торговельних потреб кооператив — членів Центрального Союзу.

Проф. С. Б—ський.

З відчитової салі.

Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка. Відчит у салі „Бесіди“ М. Рудницького: „Під знаком апострофу“.

Відчит на правописну тему, уже другий з черги в тій самій салі, зібрав поважний гурт слухачів. Були між ними представники ріжних професій і установ, що відчувають ненормальний стан нашого сучасного правопису. Прелеґент вибрав для прикладу найболючіше для галичан правило про апостроф, якого галичани вивчити не всилі з двох причин: у харківському правописі воно розбите на цілу низку дуже штудерних тверджень, винятків і винятків від винятків, крім цього галицькі українці у вимові зовсім не відчувають ріжниці між словами, де треба його класти і де не треба. Найбільше клопотів мають галичани із чужими словами, які може писати за харківським правописом добре тільки той, хто знає добре російський правопис. Наддніпрянці переписують здебільша чужі слова з російської транскрипції, галичани мають перед собою завсіди тільки оригінальну транскрипцію латинську і коли знають, як слово вимовляти, передають його згідно з давньою правописною традицією, не потрібуючи ніяких правил ні словників. Галицькі офіційні фільольоґи і ті, що намагаються йти наосліп, без застережень за харківським правописом, досі роблять невпинно помилки, хоча вічно заглядають до правописних словників, а денникарі, що пишуть, як вимовляють, цих трудностів не мають.

Дискусія була довга та ріжноманітна. Проф. *Калинович* боронив погляду, що правописні розбіжності щезнуть, коли пошириться одноцільна літературна мова і появляться численні фахові словники; д-р *І. Копач* наводив факти ненормального стану, що до голосу у таких складних справах, як фільольоґічні, дійшли на Рад. Україні люди, які ще кільканацять літ тому зовсім не знали рідної мови і все життя були виховані у російській школі. Крім цього ставив він внесок, що коли на випадок, фільольоґічна секція Наук. Т-ва ім. Шевченка сама не схоче завести лад у правописній справі, щоби цією справою занялось „Т-во письменників і журналістів“, приєднавши собі до допомоги знавців. Голова Наук. Т-ва ім. Шевченка д-р *В. Левицький* стверджував, що правописний словник, доданий до правописних правил, виданих книгарнею Наук. Т-ва ім. Шевченка, яким досі наш загал користується як офіціяльним словником, має багато фактичних помилок досі невиправлених і автор його, М. Возняк, попросту сам не знає, чому деякі слова так попереписував з якогось радянського словничка. П. *І. Ющишин* змальовував прикре становище народнього вчительства, яке має перед собою шкільні книжки, писані ріжним правописом.

І Кедрин пояснював ціль дискусійних вечорів Т-ва письменників і журналістів, звернув увагу на розбіжности між знанням мови у слові та її знанням у письмі, і підкреслив більше значіння очищення літературної мови від словних дивоглядів і чужої складні, та боротьби з правописним хаосом.

Проф. *Кисілевський* робив фахові замітки до деяких тверджень прелеґента і жалував, що у відчиті не було згадки про деякі інші важні правила нового правопису. Заявив, що НТШ таки про справу правопису думає, що цій справі було недавно присвячене засідання фільольоґ. секції з промовцем, як референтом, і що внедовзі будуть скликані для цієї справи збори з представниками споріднених орґанізацій та установ. П. *Шамлей* говорив про питання звязані з фейлетонами прелеґента, друкованими в „Ділі“. Наківнець виступило з палкою промовою одно немовля з відомої комсомольської родини, сильно обурене деякими веселими місцями у відчиті прелеґента та у промові д-ра І. Копача, вважаючи ті дотепи образою харківського маєстату, якого ціла його родина професійно боронить. Промовляло те немовлятко тоном члена Академії Безсмертних та заявило авторитетно, що Ріо де Жанейро — еспанське!

Відчит із широкою дискусією тривав більше трьох годин. Публика перевела мило вечір, живо реаґуючи на ріжні звороти референта й дискутантів та маніфестуючи своє зацікавлення темою.

•

Заохочена успіхом вище поданого вечора, Рада „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка“ уладжує в найближчу неділю, 5.30 год. попол. у салі „Української Бесіди“ (вул. Рутовського 22) черговий відчит. Д-р *І. Німчук* говоритиме на тему *„Українці у відсічі Відня 1683“*. Відчит відбудеться з нагоди 250-их роковин облоги Відня турками. Вступ вільний — за добровільними датками.

Ширіть наш часопис!

Сенат.

Бюджетові наради. — Сен. Соболевський про українську проблему. — З промови сен. Макуха. — Демонстрація проти міністра справедливости.

Сенат радив учора над бюджетом мін-ства внутрішніх справ. Справоздавець сен. *Соболевський* перестерігав перед дальшими редукціями того бюджету, а в дальшому відповідав на закиди, піднесені на комісії опозицією. Говорячи про українську справу, справоздавець підкреслив, що уряд поставив ясно програму, оперту на засаді рівних прав та обовязків. Програма та реалізується і всупереч твердженням декого зміна є очевидна. Українська Парляментарна Репрезентація вже це відчула, чого доказом зміна тону преси і ріжниця в деклараціях, складаних у соймі. Підвісши великий патріотизм польського громадянства на полуднево-східних землях, сен. Соболевський зазначив, що адміністрація розуміє там польську державну рацію, але одночасно є справедлива, обєктивна й однакова у відношенні до всіх. На закінчення промовець стверджує, що, мовляв, український негативний фронт заломився і зазначив, що час працює в користь обох народів. Засада, висунена нинішнім урядом, слушна і видасть пожадані овочі.

По рефераті сен. Соболевського почалася дискусія, в якій промовляли: сен. *Васютинський* (Кл. Нар.), сен. *Клушинська* (ППС), що між ін. домагалася субвенції для Наук. Т-ва ім. Шевченка і сен. д-р *Іван Макух*, що критикуючи політику уряду супроти українського народу, сказав: Теперішня система правління — це диктатура, яка ломить усе, що не йде по дорозі, вказаній теперішнім урядом. Ломлять правні приписи, якщо вони невигідні для уряду. (Марш. Рачкевич: За висловлення образливих слів покликую п. сенатора до порядку!) Промова, яку виголосив мін. Перацький, була типовою промовою всіх польських міністрів від 14 літ, чи вони належали до ендеції, Пяста, чи до ББ. П. міністр признав, що його політика досі не дала позитивних успіхів. Оправдує це тим, що ця політика ведеться щойно від мин. року. Так завсіди говорили польські міністри, роблячи враження, що щойно від дотичного міністра починається нова політика. А ми чейже від 1926-го року маємо одностайне правління марш. Пілсудського. Якже слабий і другий аргумент міністра, що не може вести иншої політики з уваги на УВО. Це зручне *кві про кво*, всюди шукати конче слідів УВО, малої конспіративної організації, аби оправдати політику супроти цілого народу.

Опісля промовляв мін. *Перацький*, що боронив політики уряду, а по нім при обговорюванні бюджету мін-ства справедливости забрав слово мін. справедливости *Міхаловський*. Подібно, як у соймі, так і в сенаті при появі мін. Міхаловського на трибуні всі опозиційні посли на правиці і на лівиці демонстраційно покинули салю. Мін. Міхаловський у своїй промові порушив між ін. справу виступів у соймі дотично вбивства Голувка. Він уважає, що такі виступи є недопускальні, тим більше, що промовці помагали собі інформаціями, що походили із закордонної преси. Щоденники, які помістили ті інформації, були сконфісковані. Судове слідство у справі вбивства Голувка ведеться дальше і вoно поставить справників перед судом.

Цікавий запит.

В англійській палаті послів вніс посол Кляррі запит до секретаря закорд. справ: чому британський амбасадор до Злучених Держав, коли недавно відвідував Англію, переїздив океан на німецькому пароплаві „Европа", а не на англійському? (Укр. Бюро, Льондон.)

З комісії публичних робіт.

Дискусія і доля трьох внесків Українського Клюбу.

Дня 22. ц. м. відбулося засідання соймової комісії публичних робіт, на якому між іншим предметом нарад були 3 внески Українського Клюбу, а саме: 1) В справі негайної дальшої реґуляції гірських рік і потоків у воєвідствах: станиславівському і львівському, а саме Стрия, Дністра, Пруту, Черемошу і Сяну разом з їх допливами. При цих реґуляціях повинно найти працю місцеве населення. 2) в справі докінчення реґуляції Верешиці у громаді Якимчиці-Кліцко та вставлення відповідної квоти до буджету. 3) В справі новелізації дорогового закону з 1921 р. В. З. Д. ч. 6. поз. 32. § 30 в тому напрямі, що тягарі на удержання громадських доріг (шарварок) і в натурі і в грошах обовязані поносити всі, що платять безпосередній податок у даній громаді. Дотепер § 30 дотичного закону обовязував лише того, хто мешкав у громаді.

Референтом згаданих внесків був пос. Хоінський-Дідушицький (ББ). Внески ті були внесені до сойму ще дня 3. XI. 1932, отже більше як на 3 місяці перед буджетовою дискусією, так що в правильній дорозі повинні були прийти під наради комісії ще в грудні 1932 р.; тимсамим дотично перших двох внесків можна було справити і відповідні грошеві позиції. Чому ті внески прийшли на комісію щойно аж на урґенс Українського Клюбу, пояснюють мотиви неґативного становища референта. Референт дотично двох перших внесків, признаючи їх річевість і слушні домагання внескодавців, заявився проти корисного їх полагодження з причини недостачі відповідних фондів у буджеті на рік 1933-34. Дотично третього внеску Українського Клюбу референт заявився за приняттям його в цілости, а також і представник міністерства, уважаючи домагання новелізації вповні узасадненим.

В дискусії над тими внесками перший забрав слово представник Українського Клюбу **пос. Тершаковець**, який мотивував внески Українського Клюбу основними річевими даними, а саме: Щодо внеску першого: Реґуляція рік у Східній Галичині, корита котрих мають 1400 км. довжини, є занедбана, а вилави тих рік рік-річно наносять рільному українському населенню величезні шкоди. Лише в 1926 р. гірські ріки обняли своїм вилівом у Сх. Галичині 1613 громад у 50 повітах, знищили 129.000 гектарів управних піль і 3321 будинків, покрили шутром або понесли з собою плодючу поверхню землі на просторі 6.282 гектарів. Шкоди у приватних меліораціях було 380.000 зол., у меліораціях державних і водних будовах 3.700.000 зол., у залізничих торах 700.000 зол., у державних дорогах 790.000 зол., а в дорогах повітових, громадських і водних спілок на 3,400.000 зол. Разом на 53 мілійони золотих. Шкоди в 1927 р. були ще більші. Сам уряд у тому році, на внесок Українського Клюбу у справі 100 мілійонів зол. підмоги, мусів асиґнувати 21 мілійонів зол. на підставі ухвали тодішнього сойму, не вчислюючи в це ріжних збірок і допомог добродійних одиниць і товариств. Все те не повчило польського уряду. Східну Галичину трактують так, як за небіжки Австрії. Зі суми 14,588.400 зол. на публичні роботи — з того на водні обороти 7,998.000 зол. — призначено на реґуляцію в 1933-34 році для львівського воєвідства „аж" 150.000 зол., а для станиславівського воєвідства 100.000 зол., тоді, як сам референт ствердив, що на виконання робіт на просторі 1.400 км. у згаданих двох воєвідствах треба 110 мілійонів зол.

Як у нас ведуть реґуляцію рік і потоків, дав дані пос. Чукур щодо ріки Прута у громаді Куйданці, повіт Коломия. Там Прут грозить знищенням 200 моргів землі, з якої живе 150 родин. Населення давало свою роботу даром, від трьох літ їздять делеґації до воєвідства, — та все те не має ніякого успіху.

Другий приклад — це Черемош. Губчак Іван з села Білоберезка, бачучи, що його землю забирає Черемош, дав коло своєї землі загороду з плота (кошицю). За те, що не виконав цього по плянам, покарав його Повітовий Виділ...

Не зважаючи на ці річеві узасаднення, внесок голосами ББ провалився — нібито з недостачі фондів. Бо новий фонд необнятий буджетом фонду праці, в сумі понад 100 мілійонів. Коли внесок Українського Клюбу перепав, пос. Тершаковець поставив резолюцію, спрямовану не до сойму, а до міністерства, в справі признання фондів на цілі, обняті внеском. Ту резолюцію комісія приняла.

З життя наших установ.

„Т-во Вакаційних Осель".

Дня 25. січня ц. р. відбулися Загальні Збори того, мало у нас популярного, а проте у своїх цілях і змаганнях такого преважного товариства. На малу популярність вказувало дуже мале число приявних на зборах, при чому вражала передовсім відсутність учительства „Рідної Школи", для якої „Т-во Вакаційних Осель" у першу чергу працює.

Зі звіту за рік 1931 і 1932 довідалися ми, що в тому часі впродовж чотиримісячних ферій вислало товариство 312 дітей (186 дівчат і 126 хлопців) на щорічний місячний вакаційний відпочинок до Милування і Коршева. Персонал оселі складався з 2 управительок, 1 управителя, 24 помічниць і 16 помічників. Тут треба пояснити велике число помічників(ць) тим, що це також молодь середніх шкіл, яка, сповняючи свої обовязки опіки над дітворою, сама одночасно користувалася кращим обильним харчем і свіжим воздухом на селі.

Кошти дворічних вакаційних висилок дійшли до 15.459.48 зол. На покриття їх зложилися підмоги: Митроп. Ординаріяту, Добродійного

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. БЕРЕЗНЯ 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

ТІТКА АСЯ.

Березень. Тротуарами цюркотить вода, як молода кров. Вечорі мають у собі щось з оксамиту. Чути в повітрі далекий зов. І в день до сонця сміється усе: липкі бруньки на каштанах, вікна блискучі, червоні, сині і зелені суконки. На всіх обличчях щось березневе.

А тітка Ася, кохана тітка Ася, що як запамятав я — завжди однака і завжди однако любить мягкі сентиментальні поезії, тітка Ася, що завжди каже:

— З тебе ще будуть люди, ти так глибоко лірику пишеш...

Тітка Ася сидить біля віконця і в тітки Асі окуляри на носі і тітка Ася кружева тче...

А біля тітки Асі котик. Котикові сімнадцятий рік вітто не знає, а котик зветься Льольо —

— а тітка Ася тче...

А тітка Ася завжди однакова. А тітка Ася завжди молода серцем — і тче кружево і тче мрії тітки Асі.

На вікні у тітки Асі великим деревом виріс той мирт що на вінок весільний нащепила (уявала щіпку, щоб ніхто не бачив, бо щастя не буде!) і в сонце задивився мірт, а тітка Ася зітхне тільки, підійме очі на каштан, що натягає весняними соками й очі вогкі у неї...

І рука в тітки Асі нервово затремтить, кинеться вбік, ніби впіймати когось хоче...

— Льольо...

І тепла жіноча рука тітки Асі пушистий чорний кожух гладить, а далеко і мрії і очі...

А вечорами — коли березень — Льольо пропадає на цілі ночі. Льольо висмикнеться так, що тітка Ася й не завважить коли і — —

тоді тітка Ася сама в ті вечорі, що мають в собі щось з оксамиту і в які чути так добре, так виразно той далекий зов...

І тоді нема нікого коло тітки Асі. І тоді тітка Ася скидає окуляри (очі болять) і покрутившись по хаті, завжди найде зелену, сукном оббиту коробку, яких тепер не роблять, відчинить і сяде біля неї...

І Льольо десь далеко понесла кров юнацька, а тітка Ася в листи пориве, пожовклі листи, що повязані синьою стрічкою і пахнуть левадою. А тітка Ася найде китичку засохлих конвалій і вдивиться в неї...

А тітка Ася відчинить старий памятник, де на сторінках повисувані люди, що були так близько біля неї, як близько їх сторінки біля її сторінки. І тітка Ася знає, що ці люди тепер так, мов би оцю книжку-памятник розшив та пустив на весняний вітер: порозліталися на всі боки світу, хто в низ, в болото, хто в гору; а тітка Ася сама, самісінька, навіть Льоля нема...

І тітка Ася порине в листи. І тітка Ася перечитує їх і зітхає.

І тітка Ася перевязує їх знову — і руки в тітки Асі тремтять...

І тітка Ася найде старі, нікому нецікаві світлини, на яких кожний мущина має вуси як Вільгельм, або бакенбарди Франц-Йосифа а ковнірці до пів щоки —

і тітка Ася вдивиться в деяку пів години, годину і в неї очі вогкі...

І так тікає березнева ніч. І так утікає життя. І так утікло усе — — —

І тітка Ася чує, як дряпає хтось об двері і тітка Ася чимскоріше ховає свої скарби в коробку, коробку в шафу і відчиняє двері.

— Льольо! Як можна! На цілу ніч? Де ти побував? Льольо?

І тітка Ася погрожує пальцем, але їй втішно, що є хтось, що є щось живе біля неї...

А Льольо має пророшений кожух, мокрі лапки, а проте підвіс по юнацьки хвіст у гору і напів мурликає — напів мявкає:

— Ой, пані, яка весна гарна!

Комітету українських установ, воєвідських комісій для оселевих справ, магістрату, Каси Хорих (зворот за діти своїх членів), збірки вуличні і по школах, оплати оселянок і членські вкладки до т-ва. Зазначити при тім мусимо, що тільки дуже малий відсоток дітвори зложив повну оплату за виїзд на оселю (50 зол.), більшість за частинною оплатою, а деяким (кількім десяткам) треба було не тільки оплатити цілий побут на селі, але й дорогу туди й назад. Останніми часами зменшилася жертвенність нашого громадянства при вуличних збірках, так що в мин. році мало т-во недобір, який прийшлося покрити ощадностями з давніх літ.

У важких фінансових змаганнях Т-ва йшли йому з підмогою наші інституції і добродії зі Львова і по оселях. Тут з вдячністю приходиться згадати Т-ва „Сільський Господар" і „Просвіту", оо. парохів: Блавацького, Глібовицького, Козуба і Микитина, панів лікарів: дир. д-ра Левицького в Коршові, Гробельного зі Станиславова, Надрагу, Чубатову, Береста, Кордюка, Макарушку і тов. зі Львова, дир. Панашія і п. Залуцьку з Коршева, п. Бачинського й інж. Бринського з Милования. Всі вони там на місці і тут у Львові опікувалися щиро-сердечно оселею і дітворою, не жаліючи труду, щоби управі влекшити працю і нагляд, а дітям створити якнайкращі умовини вакаційного відпочинку.

Дискусія над звітами Виділу була коротка: всі з признанням оцінили його важку працю, в першу чергу повну пожертвування працю довголітньої голови п. Ольги Бачинської, яку й на слідуючий рік вибрали одноголосно провідницею Т-ва. У склад нового Виділу увійшли: М. Заячківська, Е. Гриньовська, З. Зелений, М. Крилошанський, о. В. Лициняк, М. Ліщинська, д-р Т. Надрага, о. І. Новосад, Й. Паньківська, С. Похмурський і д-р Д. Чубата. До контр. комісії вибрано: І. Бонковську, Е. Макарушкову й І. Павликовську.

Вакаційні оселі — це шлях дітворі до сонця, зелені, широких вільних просторів, здалека від метушні й розпалених мурів, це місяць відпочинку для дтієй міста, виснажених, блідих, анемічних. Хто бажає тим дітям добра, здоровля, кого трівожить майбутнє нації, якої дітвора нидіє в заранні літ, той підпоможе змагання Т-ва Вакаційних Осель. Членська вкладка тільки 3 зол. на рік, добровільні датки необмежені — усе приймає касієрка Т-ва п. Йосифа Паньківська (Чарнецького 26). Коби було лише що приймати!

Експльозія в німецькій фабриці.

БЕРЛІН, (ПАТ). В одній з фабрик у Нірвбергу прийшло в понеділок пополудні до експльозії бутлі кисня, яка потягнула за собою три жертви. Причина вибуху досі невияснена. Згинули на місці керманич фабричних заведень і механік. Другий механік помер у дорозі до шпиталю. Машиновий відділ, у котрім був вибух, цілий знищений. У фабриці перервали негайно працю.

Після пожежі райхстаґу.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПЛЯН ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ.

БЕРЛІН. ПАТ. Нічю відбулася конференція у пруському міністерстві внутрішніх справ у справі дальшої акції проти спричинників пожежі. Керму тої акції взяв мін. Ґерінґ. У президії поліції склали спеціяльну комісію для переведення слідства. В 4. год. ранку офіц. прес. агенція видала комунікат, який м. і. стверджував, що пожежа будівлі райхстаґу є безперечно одним із найважчих випадків підпалу, який колинебудь трапився в Німеччині. Підпал райхстаґу комунікат називає найжахливішим актом більшовицького террору в Німеччині. Серед великої скількости революційної бібули, сконфіскованої в Домі Лібкнехта, находились численні вказівки, як треба переводити акти комуністичного террору. Казалося там теж про підпалення державних будинків, музеїв, замків та підприємств прилюдної користи. **Нахідка тих матеріялів перешкодила переведенню більшовицької революції. Пожежа райхстаґу мала бути гаслом до крівавого повстання і громадянської війни. У вівторок ранком мало розпочатися перше грабування крамниць у Берліні.** В тому дні мали теж розпочатися акти террору проти політичних індивідуальностей. Урядовий комунікат впевняє, що першу атаку злочинних сил відперто. В останній хвилині видано надзвичайні накази поліції в справі пальної зброї, допомічної поліції і т. п. Державна влада — мовляв — розпоряджає достаточною силою, щоби здусити в зародку атаки на спокій в Німеччині, які є зародком неспокоїв в Европі. Мін. Ґерінґ взиває до спокою та дисципліни й відкликується до допомоги цілого населення в боротьбі з комунізмом

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

Ціла німецька преса повна описів пожежі райхстаґу. „Дойтше Альґемайне Цтґ." висловлює здогад, що комуністи пімстилися за зачинення Дому Лібкнехта, в якому була централя комуністичної партії.

В політичних колах рахуються з оголошенням виїмкового стану.

„Дер Таґ" Гуґенберґа передбачує можливість далекосяглих політичних консеквенцій. Проти винуватців підпалу треба виступити з цілою безоглядністю. „Фелькішер Беобахтер" (центр. орган нац.-соц.) заповідає діймаючі репресії проти комуністів.

Зате австрійський соц.-дем. „Арбайтер-Цайтунґ" піддає в сумнів тезу, що підпал є ділом комуністів і впевняє, що ця пожежа була в інтересі нац.-соц., які приготовляють акти террору проти політичних противників. „Арбайтер Цтґ." твердить, що штурмові відділи гітлерівців готуються до маршу на Берлін. В дні виборів або безпосередньо після них мають прийти в Німеччині якісь політичні несподіванки. Істнував плян проголосити зречення Гінденбурґа, навіть всупереч його волі, однак ґенерали райхсвери загрозили спротивом.

СТРАШНІ НАСЛІДКИ ПОЖЕЖІ.

Будівля райхстаґу уявляє собою здебільша величезне румовище. Ціле осередне склепіння почало валитися. Всі трибуни згоріли до тла. Чого не знищила пожежа, те знищили течії води, якої вживали при рятунковій акції. Назовні будинку вода негайно мерзла і тому рештки згарища окутані поволокою леду.

АРЕШТОВАНИЙ ПІДПАЛЯЧ.

При арештованім підпалячі найшли пашпорт. Він є голяндцем, має 24 роки, зоветься Ван дер Ліббе. Арештували його на одному коридорі райхстаґу, коли він утікав. Мав на собі лише штани. Признався до вчинку і заявив, що сорочки вжив теж для підпалу. Ліббе є з професії мулярем.

СХВИЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЧИННИКІВ.

Вістка про пожежу райхстаґу заалярмувала всі найвищі німецькі чинники. На місці пожежі найшлись канцлер Гітлер, віцеканцлер Папен, мін. Ґерінґ (одночасно президент райхстаґу), президент поліції адмірал Левецов, син б. кайзера Авґуст Вільгельм і ін. Десятки тисяч народу приглядалось пожежі.

РЕПРЕСІЇ.

Проти комуністів і соціял-демократів почалася широка репресійна акція. Двох комуністичних послів арештували під закидом співучасти у підпалі. Решту послів піддали під поліційний нагляд. Цілу комуністичну і соціялістичну пресу припинили. Сконфісковано весь аґітаційно-виборчий матеріял тих двох партій. У будинку органу соц.-дем. „Форвертс" переведено детальну ревізію.

ГІТЛЕР ПРО ПІДПАЛ.

БЕРЛІН, 28. II. ПАТ. „Фелькішер Беобахтер" повідомляє, що канц. Гітлер підчас побуту на місці катастрофи в райхстаґу сказав одному з закордонних журналістів: Чого Німеччина й Европа можуть сподіватися від комунізму, бачите тут. Одначе той вчинок подиктував комуністам злий дух. Наш пястук впаде на їх голови тяжко та твердо.

ОСТАННІ ПОДРОБИЦІ ПРО ПІДПАЛ.

БЕРЛІН, 28. II. Поліційна акція проти комуністів, що тревала цілу ніч, покінчилася арештуванням сто осіб. Арештували м. і. відомого німецького пацифіста Лемана Русбільдта, адвокатів Барбаха, Апфеля та Літетена й професора Фел. Галле та відомого комуністичного письменника Людвика Ренна, а також посла комун. фракції Ремеле. Чуток про арештування голови комун. фракції в райхстаґу Торґлера досі не потвердили.

Слідство ведуть у будинку президії поліції, куди привели теж арештованих, за виїмкою 30-х, яких замкнули в окремих келіях. У президії поліції є теж сконфісковані вибухові матеріяли, зброя, муніція, стрільна дум-дум. Будинок райхстаґу та площу Республики окружив кордон поліції.

Арештований підпаляч Ван де Ліббе є членом голяндської комуністичної партії, т. зв Союзу Спартака. Ліббе сказав підчас переслухання, що підпал виконав, щоби пімститися на міжнародньому капіталізмі. Два роки тому зажадав він був пашпорту на виїзд до СРСР і від тоді загинули про нього всякі чутки. Голяндський посол у Берліні мав нині довшу телефонічну розмову зі своїм урядом.

КАРА СМЕРТИ В НІМЕЧЧИНІ.

Гітлерів уряд видав нові закони проти ширення фальшивих вісток за кордоном, проти страйків і держ. зради. В деяких випадках держ. зради установлено кару смерти.

ВИЇМКОВИЙ СТАН У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 28. II. ПАТ. Зарядження міністра Ґерінґа мають характер гострий та рішучий. Над постановою в справі проголошення виїмкового стану радитимуть нині на засіданні держ. кабінету, що радить під проводом канцл. Гітлера. Зараз після тієї наради має відбутися конференція в Гінденбурґа. Гітлер сказав, що вибори до райхстаґу та ляндстаґу відбудуться в передбаченому речинці.

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД ПРО ЗАБОРОНУ ВИВОЗУ ЗБРОЇ.

ЛЬОНДОН, 28. II. ПАТ. У палаті громад ішла нині дискусія на тему заборони вивозу зброї на Дал. Схід. Міністр внутрішніх справ Саймон м. ін. сказав, що Вел. Британія не може індивідуально починати акції проти одної з держав, бо коли виступалаб відрубно, то не може робити ріжниць між воюючими сторонами, щоби не наразити собі ніякої з них. Висилати зброю лише до Китаю булоб безцільне, бо японська фльота моглаб цю зброю перехопити. Та, щоби поробити заходи, які не улекшували би бодай проливу крови на Дал. Сході, британський кабінет постановив заборонити вивіз зброї і до Японії і до Китаю. Від 1. березня уряд не даватиме вже дозволів на вивіз зброї та муніції до обох воюючих країн. Вел. Британія хоче бути строго невтральна і ніяк не дасться втягнути до активної участи в конфлікті. Це останнє було відмовним натяком для тих, які жадають, щоби Вел. Британія у виконанні § 16 пакту Ліґи приступила до співучасти в санкціях проти Японії.

КОМІРНА МОРАТОРІЯ ПРОДОВЖЕНА НА ЛІТО.

ВАРШАВА, Президент ради міністрів Пристор вернувся до Варшави та почав урядування.

Передполуднем відбулося під головуванням през. мін. Пристора засідання економічного комітету міністрів, на якім розглядали далі справи заняття для безробітних і урухомлення на всеї прилюдних робіт. Беручи під увагу тяжке положення безробітних, комітет постановив продовжити на літній час комірну мораторію для безробітних, на основі якої не вільно безробітних, що мають 1—2 кімнатні мешкання, ексмітувати. Мораторію, що обовязувала в зимовому часі, продовжено на час від 1. квітня до 31. жовтня, так як у літі м. р.

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ СТРАЙК В АВСТРІЇ.

1. березня вибухне на австрійських залізницях 3-годинний демонстраційний страйк. Це тому, що дирекція залізниць хоче виплачувати платні в трьох ратах, а залізничники домагаються двох рат.

Спомин про Миколу Садовського.

Паризький російський денник „Возрождеціє" приніс 15-го ц. м. статтю про Миколу Садовського, з нагоди його смерти, відомого російського публіциста Олександра Ябловського, колишнього співробітника „Кієвско-ї Мисл"-і. Варт її перекласти бодай у частині.

Український театр і кацапізм.

„Я ніколи не був прихильником українського театру. Я завсіди бачив у ньому провінціялізм і незагладжене тавро „полтавського мистецтва". Але я мав нагоду зблизька приглядатися самовідреченій праці цього театру і завсіди хилив голову перед шляхетною завзятістю та справді зворушливою любовю до своєї батьківщини.

„Невичерпану любов до своєї справи проявляв покійний Микола Карпович (Садовський). Його сценічне життя це були перегони з перешкодами і що найприкріше з перепонами штучними, спеціяльно будованими на шляху українського мистецтва.

„Був час (про нього тепер ніяково згадувати), коли молодий, щойно з пеленок розвинений український театр уважали „небезпечним" із національного погляду і коли вживали „заходів", щоби боронити перед ним російський театр, незмірно сильніший. А задля того „ведомство печаті" домагалось, щоби кожна українська вистава мала теж поруч і російську виставу.

„Це було незвичайно глупе і нікому непотрібне. Російські водевілі на українській виставі йшли на „затичку". Їх виставляли якнебудь „тільки для поліції" і публика на них не дивилась. Але вони були тягарем для бюджету українського театру і дослівно руйнували його.

„Пригадую собі, як М. Садовський тільки головою крутив з цього приводу і з невисловленою гіркотою казав:

— Кацапізм заїдає!

„Це була чиста правда. „Кацапізм" їх заїдав. Дрібні причіпки, божевільна цензура, невпинні удари рублем, примусові російські песи — все це як залізні ланцюги висіло на слабім тілі новонародженого театру.

„А всеж він робив своє цей новий театр. Жменька талановитих людей, яких можна було почислити на пальцях, створила авдиторію, створила репертуар, створила кадри артистів і прославила кількох людей „всеукраїнською славою".

Все українське.

„Поміж ними одно із перших місць займав Микола Карпович Садовський, колишній російський офіцир, потім з ласки Божої український актор.

Це був українець від голови до пят і я рідко бачив людей до такої міри відданих своїй національній ідеї. Більш як фанатик. Більш як закорінілий.

„Раз у більшому товаристві були ми у нього на хуторі, біля Київа і мене вразила повнота індивідуальности цієї людини. У нього навіть собаки брехали і коні іржали по українськи. Навіть карасі у ставку були без сумніву українського походження. А сам господар у вишитій сорочці, в українській „одноряд[?]ці", у синіх штанах завширшки Чорного Моря, найчистішою українською мовою запрошував нас до хати. Не тільки за столом, коли почали гостити по українськи можна було якслід оцінити весь цей національний кольорит. Горілку подавали десяти родів і весь час українську: тут і сливяночка і терновочка і нечуй-трава і якийсь там столітній український мед, який пив іще Мазепа і другий мед від малоруського гетьмана Демяна Многогрішного і якісь там пампушечки і галушечки і вареники трьох родів і книші і ковбаса, яка „огризається" на сковородці. І все це гості пили та їли при звуках старих застільних українських пісень.

„Це був благородний націоналізм, який нікому не накидувався і свого не цурався. І було приємно все це бачити.

„І в цій обстанові ясніше ставало обличчя фанатика-актора, що всю свою душу віддав у службу рідному мистецтву.

„Небагато їх було на Україні і не чути, щоби нове покоління переросло своїм талантом своїх дідів. І діли ці були як вибрані — орегарпі і ввійдуть до історії українського театру: Кропивницький, Заньковецька, Саксаганський, Садовський, Затиркевич".

КРІВАВІ БІЙКИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 28.. II. Мин. ночі прийшло в півд-зах. дільниці Берліна до бійки з комуністами. Був один убитий, чотири тяжко ранені. На провінції поліція арештувала та перевела ряд ревізій у комуністичних діячів. Перевели ревізії в льокалях партії в Брандебурзі, Гамбурзі, Франкфурті н. Меном, Гановері й багато ін. місцевостях.

НОВИНКИ

— **Українське жіноцтво і кооперативний рух.** Українське Бюро в Льондоні повідомляє за „Кооперейтів Нюс", одним із офіціяльних кооп. часописів в Англії, (дня 18. лютого) обширну вістку про приняття Кооперативної Комісії при Союзі Українок (у Львові) до Міжнародньої Кооперативної Ґільди. Вістку ту подала міс Енфільд. У цьому повідомленні подана також програма Кооп. Комісії та звіт про ту працю, яку вона веде для поширення кооперативної ідеї між українським жіноцтвом.

— **Концерт пяніста Туреля Северина** відбудеться 3. березня у салі польського Муз. Т-ва (кіно „Апольо" у Львові). Він дістав чергове місце після лавреатів на Шопенівськім конкурсі у Варшаві і виступав колись з великим успіхом як „чудесна дитина" у Відні.

— **З опери.** В середу вечір іде у львівській опері знову „Фавст", при чому це буде останній прощальний виступ I. ліричного тенора медіоланської опери „Ля Скаля" п. Аґостіно Касавеккі. Партію Марґарети співає Марія Сокіл, диригує Антін Рудницький. — Понеділкову виставу „Дон Карльоса" мусіли відкликати через недугу п. Плонського, що співає партію Родриґа „Дон Карльос" іде вдруге у пятницю. У титуловій партії Михайло Голинський, диригує А. Должицький.

— **Знижка платень для робітників у львівських броварах.** Довідуємося, що в львівських броварах виринули непорозуміння між управою і робітниками в справі заробітної плати. Від лютого 1932 р. до кінця лютого 1933 р. обовязувала там збірна умова робінників, на основі якої, кваліфіковані робітники брали 1.50 зол. за годину, а некваліфіковані 90 сот. за годину праці. Тепер управа, з уваги на обниження консумції пива у звязку з крізою, знизила і платню робітникам. Кваліфікованим пропонують 1.25 зол. за годину, а некваліфікованим 75 сот. за годину. В тому напрямі запропонувала управа нову збірну умову, якої союз броварних робітників не приняв. Управа рішила тепер йти на індивідуальні умови, пропонуючи названу (знижену) квоту заробітної платні. У броварах є, як знаємо, багато українських робітників, які без огляду на дальший хід подій, не можуть бути покривджені. Томуто цю справу будемо мати на оці.

— **Намагане вбивство.** В одній з брам при вул. Ґолуховських у Львові напився йодини 28-літн. мясарський челядник Меч. Стшелецький. В дуже грізному стані забрали його до шпиталю. Причина — безробіття.

— **Обікрали графиню.** Ґр. Дунін-Борковська, жінка гр. Юлія Дунін-Борковського (сестра польського амбасадора при Ватикані Скшинського) приїхала на днях із своєї посілости в Мельниці (Тернопільщина) до Львова і спровадилася до своєї віллі при вул. Длуґоша 15. У вівторок рано виїхала на закупно на вул. Фредри. Тут злодій вкрав ґрафині торбинку, в якій було ок. 1200 долярів.

— **Спалили акти.** В Тичині біля Ряшева невідомі люди закралися до бюра коморника Балуші, вкрали частину актів і екзекуційних книжок, які опісля спалили в пекарській печі того дому.

— **Морози та метелиця.** Після великих морозів у Франції у половині лютого, тиждень пізніше прийшла черга на метелицю в Англії. Дня 23. і 24. лютого була в Англії така сніговія, якої від 50 літ не памятають. Багато потягів позастрягало в снігу і навіть міністр домінів Томас, який їхав до Стовк-он-Трент на вечір, влаштований тамошньою Торговельною Палатою, втратив вечерю, бо його поїзд завіяло по дорозі. Велика частина валійських міст була на якийсь час відтята від світа.

— **Ріжні вістки.** Бельгійський офіціяльний „Монітер" оголосив королівський декрет з підписами всіх міністрів, що касує попередній розпорядок про ввіз чужинних авт до Бельгії. — Перед женевським судом присяглих стане 17 осіб, обвинувачених в організації заворушень 9. листопада мин. року. — В Естонії змінили конституційний закон; згідно з новим законом президента республики вибирають загальним голосуванням на 5 літ. — На острові Яви командант морської дивізії в Батавії проголосив воєнний стан і заборонив вїзд на Яву всім чужинцям; цей наказ має безпосередній звязок із недавнім бунтом на кружляку „Сім провінцій". — У Токіо відсвяткували прилюдною маніфестацією „День імперії"; у поході вулицями взяло участь 100.000 молоді; японська „Федерація праці" та інші робітничі організації теж узяли участь у святі. — У Москві небавком почнеться великий процес проти ґрупи шоферів, що державними автами віддавна возили за гроші приватні особи; вони належали до спільного більшого підприємства. — У Мадриді помер ґенерал Аснар, останній премієр з часів монархії. — У Сальоніках було чути підземельне тремтіння; людських жертв не було. — У Больонії святкували 25-ліття смерти поета Джіюсеппе Кардуччі, лавреата Нобля.

— **Вплив сцени.** 18-літня льондонська артистка Філліс Стенлі грала довший час ролю черниці у песі „Чудо". Вона так глибоко захопилась ролею, що почала відчувати в собі нахил до черничого життя. Стенлі протестантка, але вже вжила заходів, щоби її приняли до католицької церкви. Хоча її рідня виступила проти її рішення, молода артистка вже вибрала собі монастир, де залишиться черницею.

— **Красуня з купецьким хистом.** Мин. року дістала на міжнароднім конкурсі титул всесвітньої красуні (Місс Юніверс) молода турчанка, Керіман Галіс Ганум. Державний турецький монополь тютюну і кілька експортових фірм на чужині запропонували їй посаду мандрівного комівояжера. Вона їздить по світі і рекламує турецькі товари. Вже переїхала Німеччину, Австрію та Спол. Держави. Вона возить зі собою папіроси, лікери, родзинки. На проспектах має свою фотографію, титул всесвітньої красуні і фірми, від яких торгує. Фірми дуже вдоволені нею і кажуть, що вона має великий купецький хист. Одного дня почуємо, що вона найшла клієнта і на свою особу.

— **Амазонки є на світі** і то на островах Бісаґос коло берегів Південної Африки. Відкрив їх подорожник Бернацік, що оголосив свої враження в однім португальськім тижневику. Панами островів є жінки. Вони є головами родин, є членами уряду, а мущини управляють тільки поля. Жінки самі вибирають собі чоловіків і то досить незвичайним способом. Коли дівчина поставить перед хатою молодця, миску з рижом, значить, що хоче його за чоловіка. Тоді молодець іде до хати дівчини й там пробуває кілька днів. Колиж знову найде риж перед своїм порогом, може уважатися законним чоловіком і має право спровадитися до неї зі своїм майном. В розводових справах рішає теж жінка. Вистарчить, щоби викинула річи чоловіка з хати, а подружя вже розвязане.

— **Автомобільна вистава в Берліні.** В Берліні відбулась автомобільна вистава. Не зважаючи на крізу, влаштував її німецький автомобільний союз. Виставу отворив сам райхсканцлер Гітлер, який сам є добрим автомобілістом і їздить не гірше Муссолінія. Він заповів деякі податкові та законні полекші від автомобілізму, щоб тим створити базу для дальшого розвою автової індустрії. Вистава стояла під знаком модерного авта. Багато новинок видно було в самій будові моторів, дальше досить багато малих возів перейшло вже на передній погон. Головне — це була каросерія, яка вся відповідає руховій вже своєю будовою і виглядом. Малося враження, що стоїмо перед машинами, які уявляють собою величезну скорість і кожної хвилини готові рушити в дорогу. Виставу відвідало 400 тисяч людей, хоч вступ був досить дорогий.

— **Філятелістична вистава у Відні.** В днях 24. червня до 3. липня ц. р. відбудеться у Відні інтернаціональна філятелістична вистава. В ній візьмуть участь і українські філятелісти з Відня. При цій нагоді варто згадати, що у Відні вже довший час, бо від 8 літ, появляється українсько-німецький філятелістичний місячник „Український Філятеліст", якого видавцем є д-р І. Турин.

— **Справлення помилок.** У вчорашній рецензії з „Дон Карльоса" зложено в третьому рядку з гори помилково: на наших оперних сценах. Має бути: на менших оперних сценах.

Дописи.

ТУРЧАНЩИНА.

Педагогічні методи п. Новосельського. Новочасни-
ми педагогічними методами послуговується в Лужку Го-
рішнім, п. Турка, місцевий управитель школи п. Ново-
сельський. Коли дня 10. II. ц. р. якась дитина написала
на дверях школи крейдою слово „Україна“, цей педа-
гог уважав за відповідний засіб укарання того непоряд-
ку — змушувати дітей злизувати язиками крейду на
дверях. Опісля викликував дітей поодиноко до сіней і
заохочував видати „проступника“, зразу обіцюючи да-
ти за це дитині шматок хліба, а потім погрожуючи, що
покличе поліцію, яка забере дітей на постерунок і буде
бити. Родичі дітей ніяк не можуть погодитися з цього
роду педагогічними методами, стосованими до їх дітей
і просять п. інспектора повчити п. Новосельського, що
злизування крейди з дверей в часі епідемії грипи є ка-
ригідне з гігієнічних мотивів, а обіцянка хліба за вида-
чу „проступника“ не є зовсім педагогічним засобом для
осягнення мети.

КОЛОМИЙЩИНА.

Вияснення з села Баня-Березів. У „Ділі“ з 5. люто-
го ц. р. помістив хтось, що скрився під псевдонімом
„Громадянин“, допис під наголовком „Перепони в
освітній праці у селі Баня-Березів“, у якому
безпідставно мене очорнює, пишучи: „Мусимо ще зга-
дати і про нашого бувшого війта Григорчука, який у-
дає в селі великого „патріота“, а робить це тільки тому,
щоби зєднати собі людей. Він і його сторонники ши-
рять зневіру серед батьків — мовляв: „Ми не видержи-
мо, то краще занехаймо приватну науку, по що маємо
терпіти? Вдають, що роблять це зі щирости, а в дійсно-
сти помагають кому іншому“. — Я твердлю, що не ши-
рив і не ширю зневіри серед батьків, яких діти побира-
ють приватну науку і ніколи не говорив: „Ми не видер-
жимо, то краще занехаймо приватну науку, по що ма-
ємо терпіти?“ або щось подібне, бо не мав у тім ня-
кої цілі, хочби навіть тому, що не маю дітей, яких по-
силав би ще до народньої школи. А дописувачеві від
себе скажу: „Громадянине“, певно забув ти згадати,
вихвалюючи працю пп. Стефаневих у нашім селі, що за
час істнування приватної науки, себто протягом 4 міся-
ців, о. Стефанів ані одної лекції не дав з релігії дітям,
які побирають приватну науку, хоч за тим спеціяльно
ходили його просити. А кооператива (одна з двох), яка
на основі допису є також „овочем праці пп. Стефане-
вих“, „радіє“ тим, що пп. Стефаневі перестали купува-
ти в ній (не з її вини) і ходять попри її вікна купувати
до жида. — **Микола Григорчук.**

ТЕРНОПІЛЬ.

Концерт В. Тисяка. Заходом Товариства „Рідна Школа“ в Тернополі відбувся 9. II. ц. р. концерт нашого відомого артиста-співака д-ра В. Тисяка. Богата програма складалася з низки пісень українських композиторів та кількох оперових арій. Голос д-ра Тисяка розвинувся в значній мірі і набрав більше сили в тембрі. Виконання програми було на високім мистецькім рівні.
В його співі пізнати знамениту італійську школу і велике почуття музикальности. Цікава інтерпретація, зрозу-
міння стилю, добре орудування голосом, а передовсім
гарні піянісіма, які захоплювали слухачів. Дуже добре
відспівав він пісні: Людкевича „Спи, дитинко моя“, Сі-
чинського „Дума про Ничая“, Кудрика „Туга“, а також
оперові арії: дві з опери „Тоска“, одну з оп. „Продана
наречена“, одну з „Ловців жемчугів“ і попісову арію з
опери „Ріголетто“. Крім згаданих пісень мусів д-р Ти-
сяк додати ще кілька надлатків на загальне домагання
захопленої публики, яка виповнила салю „Міщанського
Брацтва“. Акомпаніювала п. Ірена Дюбчак-Крихова.

Й. К.

—o—

СПОРТ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. С. С.

Звичайні Загальні Збори Українського Спортового Союзу відбудуться 26. березня ц. р. в год. 9. рано в Академічному Домі при вул. Супінського 21. На порядку нарад звіти уступаючої Ради, зміна статуту, вибір Спортової Ради, вручення дипльомів для краєвих мистців за 1932 рік та організаційні справи. В суботу 25. III. відбудуться анкети клюбів, що мають секції копаного мяча і лещатарські. Початок анкет в год. 16. Тому просимо провінціональні клюби делегувати на Загальні Збори таких людей, які з користю моглиб брати участь у нарадах відповідних анкет. Звертаємо увагу, що клюби, які не вплатять до Загальних Зборів вкладки за 1933 рік не зможуть брати участи в Загальних Зборах. Речинець присилання звітів з цілорічної діяльности продовжений до 15. III.

МІЖКЛЮБОВІ ДРУЖИНОВІ ЛЕЩ. ЗМАГАННЯ.

В неділю 5. березня ц. р. відбудуться міжклюбові дружинові лещатарські змагання для жінок і мущин. Зголошення слати на адресу У.С.С.К., Академічний Дім, вул. Супінського 14, найдальше до пятниці 3. III. Льосування дружин відбудеться в суботу 4. III. в год. 18 у домівці У. С. С. К. в Академічному Домі. Час і місце збірки змагунів оголосимо пізніше.

АМЕРИКА МИСТЦЕМ СВІТА В ГАКІВЦІ.

В мин. неділю вечором розіграли між собою у Празі останні фінальні змагання за мистецтво світа в гаківці Америка і Канада. Перемогла несподівано Америка 2:1, при чому рішаючого голя стрілили американці в часі 10-минутового продовження гри. Перемога Америки вповні заслужена, бо америк. змагуни, хоч і гірші технічно від канадійців, мали рухливіший напад і краще викінчені стріли. Після недільної перемоги вперше в історії гаківки повелося відібрати Канаді першенство в цій ділянці спорту. Видців на тих змаганнях понад 10 тисяч. Остаточний вислід турніру і черга поодиноких держав така: 1) Америка, 2) Канада, 3) Чехословаччина (мистець Европи), 4) Австрія, 5 і 6) Німеччина і Швайцарія, 7 і 8) Польща і Мадярщина. В турнірі розради: 1) Румунія, 2) Латвія, 3) Бельгія, 4) Італія.

ПРАГА. Канада — Европа 2:0 (1:0, 1:0, 0:0).

ГАКІВКА В ТЕРНОПОЛІ.

В суботу 25. II. ц. р. відбулися відплатні змагання в гаківці між дружинами Ж. К. С. „Єгуда“ й У. С. К. „Поділля“ з вислідом 0:0. Гра з обох сторін жива та ведена фер, а вислід, як на молоду нашу дружину, почесний, особливо коли взяти під увагу попередню програну. Змагання відбулися на власному торі, що тішиться численною фреквенцією та немало причиняється до популяризації зимових спортів у Тернополі.

ЛЬВІВ — КРАКІВ.

В неділю 5. ц. м. відбудуться у Львові на торі Л. Т. Л. при вул. Пелчинській гаківкові змагання між репрезентаціями Львова і Кракова. В репрезентації Львова гратиме на воротах Скрипій (Україна), позатим грачі Чорних і Погоні. Змагання ті, що будуть трансмітовані в радіо, зачнуться в год. 20-ій вечором.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Володимир Юркевич: ДНІСТРОВІ ФИЛІ. Думки і пісні. Перемишль, 1933. Стор. 16, форм. 8°.

Андрій Чайковський: ЗА СЕСТРОЮ, оповідання з козацької старини. Семе видання. Видавництво „Для школи і дому“. Львів, 1933. Накладом Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Стор. 112, форм. 8°.

—o—

Листування Редакції.

С. Д. Б.: Дуже дякуємо за статтю, в якій ви порушили таку важну й актуальну справу. На обіцяну другу ждемо і будемо старатися помістити її якнайшвидше. Як буде за довга, то поділимо на дві части

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах 8.90.75.

У міжбанкових трансакціях платили за: Ню Йорк 8.90.25—8.90.75, Льондон 30.35—30.45, Ціріх 173.50—174, Прага 26.38—26.45, Відень 100—104, Берлін 212.50—213.25, Париж 35.08—35.15.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко стація надання парітас 200 км.: Пшениця двірська 33.50—34.00, Пшениця збірна 31.50—32.00, Жито одноціле 18.50—18.75, Жито збірне 17.50—17.75, Ячмінь бров. 16.00—17.00, Ячмінь на мливо 12.75—13.25, Ячмінь двірський 14.25—14.75, Овес двірський замокл. 13.00—13.50, Овес збірний 12.25—12.50, Кукурудза краєва 13.25—13.75. Льоко Львів: Пшениця двірська 35.00—35.50, Пшениця збірна 33.00—33.50, Жито одноціле 20.00—20.25, Жито збірне 19.00—19.25, Ячмінь на мливо 14.00—14.50, Овес двірський замокл. 17.00—17.50, Мука пшен. люкс. 60.00—61.00, Мука пшен. 50 проц. 59.00—59.50, Мука пшен. 60 проц. 56.00—57.00, Мука житня 50 проц. 35.50—36.00, Мука житня 65 проц. 33.50—34.00, Мука житня ситкова 18.00—19.00, Висівки житні 9.00—9.50, Висівки пшен. 9.50—10.00.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. III. год. 7.30 веч. „Фавст“ оп. Гунода (прощальний виступ тен. Казавекія).

Четвер, 2. III. год. 7.30 веч. „Цезар і Клеопатра“.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 1. III. год. 7.15 і 9.45 виступи варшавського театру Банда „Гарна Галятея“.

Четвер, 2. III. год. 7.15 і 9.45 виступи варшавського театру Банда „Гарна Галятея“.

Кіна.

АДРІЯ: „ПАТ і Патахон у бочці пороху“.

АПОЛЬО: „Конгорілля“.

АТЛЯНТІК: „Аріяна“ (на осн. Кльода Анета).

КАСІНО: „Кохання в авті“.

КОЛІСЕЙ: „Погасаюче полумя“ та ревія „Кохання з перешкодами“.

КОПЕРНИК: „Вікторія і її гузар“ (Іван Петрович).

МАРУСЕНЬКА: „Вікторія і її гузар“ (Іван Петрович).

МІРАЖ: „Кохання в синяві неба“ (Норма Ширер).

ОАЗА: „Арсен Люпін джентельмен вломник“.

ПАЛЯС: „Спів, цілунок, дівчина“.

ПАН: „Блакитний експрес“.

ПАСАЖ: „У країні непевного завтра“, „Її перший цілунок“ (Анні Ондра).

ПРОМІНЬ: „Улани! Улани!“

СТИЛЕВЕ: „Цариця підземелля“ та ревія.

УТІХА: „Новочасний Дон Кіхот“ (із Гар. Льойдом) і ревія „20.000 долярів“.

ХИМЕРА: „Кіноманяк“ (Гар. Льойд).

Закордонне радіо.

Середа, 1. березня 1933.

Братислава (279.3) 12.30 Концерт, **Бресляв** (325) 19.05 Скрипка, 20.00 Промова канцл. Гітлера, **Штрасбург** (345,2) 21.00 „Подорож до Китаю“ ком. опера Базена, **Штутґарт** (360,6) 21.25 Брамсові твори, 22.35 Військ. концерт із Льондону, **Гельсінґфорс** (368,1) 19.05 Фінл. пісні, **Ляйпціґ** (389,6) 12.00 Концерт, 20.00 „Княжна чардаша“ оп. Кальмана, **Рим** (441,2) 13.00, 17.00 Концерт, **Прага** (488,6) 19.00 Муз. авд., „Бакхів похорон“, 20.05 Концерт, **Відень** (518,1) 11.30, 17.00, 19.45 Концерт, **Рига** (525) 19.05 „Країна осміху“ оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 12.05 Циг. музика, 20.00 Сонати, **Харків** (937,5) 10.00, 10.30 13.15, 15.15, 16.00, 18.00, Концерт, 16.30 гумор, сатира, 18.00 Мист. трансм., **Москва** (1000) 17.25 Кармен, оп. Бізета (Досв. 720).

Четвер, 2. березня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 20.05 Весела авдиція, **Міляно** (331,4) 21.00 „Ріголето“ оп. Вердія, **Гельсінґфорс** (368,1) 19.05 Спів. **Ляйпціґ** (389,6) 21.20 Симфонія ц-моль Брукнера, **Берлін** (419) 16.30 Концерт, 20.00 Промова канц. Гітлера, **Рим** (441,2) 20.45 Концерт, **Беромінстер** (459,4) 21.00 „Вдова Грапен“, ком. опера Фльотова (Базель 244,1 м.), **Прага** (488,6) 21.00 Вечір Сметани, **Відень** (518,1) 20.05 Концерт, **Будапешт** (550,5) 18.05 Циг. музика, 19.30 „Тоска“ оп. Пучінія, **Харків** (937,5) 10.00, 13.15, 15.15, 18.40 Концерт, 16.30 Концерт для дітей, 17.40 Радіоінсценізація. **Москва** (1000) 17.25 „Ріголето“ оп. Вердія (ВЗСПС 1304,3), 17.30 „Русалка“ Даргомижського (Досв. 720).

Львівське радіо.

Середа, 1. березня 1933.

12.10, 16.00, 17.15, 22.15 Грамофон, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Як то було із сніговим дідом?“, „Книжка“, 16.20 Для матуристів: „Магомед і араби“, 16.40 „Тайні організації та їх роля в Китаю“, 17.40, 20.00 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Міцкевич“, 18.25 Легка музика, 18.55 „Акторка та рецензент“, 19.30 „Фільософія для всіх“ фейл., 20.15 Авдиція т-ва аматорів давньої музики, Спортові вістки, 22.00 На овиді, 22.55 Комунікати.

Четвер, 2. березня 1933.

12.30, 15.30, 16.15, 17.00 Грамофон, 12.13 Концерт, 15.15 Госп. комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 16.00 „Новочасні форми предметів щоденного вжитку“, 16.25 Лекція фр. мови, 16.40 Мова звірят, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Міцкевич“, 18.25 Солісти: Вількошевська (сопр.), Снежек (бас), 18.55 Всячина, 19.10 Рільн. скринька, 19.20 Рільн. комунікат, 19.30 „Бартко-побідник“ Г. Сенкевича, 19.45 Прес. раддєнник, 20.00 Концерт, Спортові вістки, 21.30 „Син усіх матерей“, авд. Еленшлеґера, 22.15 Ретрансмісії зі закордону, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Станиславів. Д-р Іван і Зоня з Бачинських Матіяшки зложили на „Рідну Школу“ 40 зол. замісць повідомлень про своє вінчання. — Повітовий Кружок „Рідної Школи“ ім. Маркіяна Шашкевича в Станиславові. 1495 1—1

Щиро дякуючи хорові зі Старого Самбора за безкорисну участь у похоронах бл. п. Ванди Максимовичевої складають на „Рідну Школу“ квоту 25 золотих Стефанія й Омелян Морози.

За редакцію відповідає Олекса́лдер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.